

**Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego
planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywca
w granicach administracyjnych – etap I**

Inwestor:

**URZĄD MIEJSKI W ŻYWCU
RYNEK 2
34-300 ŻYWIEC**

Zakres prac:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zespół autorski:

mgr Tomasz Miłowski
mgr Łukasz Pomykoł

16 kwietnia 2026 r., 13 lipca 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ..	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA.....	9
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	9
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	10
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE.....	11
2.4 WODY PODZIEMNE.....	14
2.5 KLIMAT	15
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	15
2.6.1...UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ	15
2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	17
2.7 ZASOBY NATURALNE	20
2.8 PRZYRODA OŻYWIONA	21
2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 I KORYTARZE EKOLOGICZNE.....	22
2.10 KRAJOBRAZ.....	28
2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	29
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	29
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	30
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	31
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	31
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	31
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	31
5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI.....	32
5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU.....	32
5.4.2 WPŁYW NA GLEBY	32
5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE.....	32
5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ.....	32
5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE.....	33
5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ.....	36
5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	37
5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	37
5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	37
5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY.....	37
5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	38

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI	39
5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE	39
5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	39
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	39
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	40
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	40
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	40
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	42
11. LITERATURA	45

Spis rysunków

Rys. 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczam zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2026 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Miłowski

Oświadczam, że ja, Łukasz Pomykał spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2007 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny gospodarki przestrzennej oraz w latach 2010 – 2026 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkudziesięciu prognoz oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Pomykał

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywiec w jego granicach administracyjnych, który to plan został sporządzony w kwietniu 2026 r.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu spowodują powstanie oddziaływań o charakterze znaczącym. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Żywiec oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywiec powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żywca uchwalone uchwałą nr LXVI/480/2014 z dnia 14 października 2014 r.;
- Uchwała Nr IX/64/2019 Rady Miejskiej w Żywcu z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywca w granicach administracyjnych;
- Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany suikzp miasta Żywiec, Inplus, Olsztyn, listopad 2006 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w marcu i kwietniu 2026 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywiec powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnięte również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie gminy Żywiec obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2019 r., który obejmuje niemal cały teren miasta. Obszar objęty planem w etapie I obejmuje praktycznie całe miasto w granicach administracyjnych, (z wyłączeniem kilku terenów, min. przewidzianych pod realizację odnawialnych źródeł energii, które będą procedowane w kolejnych etapach), objęte dotychczas planem miejscowym z 2019 r. (uchwała nr IX/64/2019 z dnia 30.04.2019 r. ze zm.) Zmiana ustaleń planu spowodowana jest wnioskami wynikającymi z analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, wnioskami właścicieli terenów jak również wymaganiami wynikającymi z przepisów odrębnych. Dyspozycje zawarte w planie miejscowym mają na celu dostosowanie dotychczas obowiązujących przepisów prawa miejscowego do przepisów obowiązującego prawa, a także zmieniających się realiów społeczno-gospodarczych i związanych z tym potrzeb w kwestii zagospodarowania przestrzeni;

W projekcie planu z 2026 r. ustalono następujące przeznaczenia terenu:

- MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- ML - tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej;
- MN-MW - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

- MN-ML - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej;
- MN-U - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług;
- MW-U - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług;
- U - tereny usług;
- UW - tereny usług handlu wielkopowierzchniowego;
- UHD-UL - teren usług handlu detalicznego lub usług rzemieślniczych;
- UT - tereny usług turystyki;
- UT-US - tereny usług turystyki lub usług sportu i rekreacji;
- UT-UK - teren usług turystyki lub usług kultury i rozrywki;
- UT-UE-UA - teren usług turystyki lub usług edukacji lub usług biurowych i administracji;
- UT-US-UK - teren usług turystyki lub usług sportu i rekreacji lub kultury i rozrywki;
- UZ - teren usług zdrowia i pomocy społecznej;
- UZ-UE - tereny usług zdrowia i pomocy społecznej lub usług edukacji;
- UZ-UB - teren usług zdrowia i pomocy społecznej lub usług bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- UZ-UA - teren usług zdrowia i pomocy społecznej lub usług biurowych i administracji;
- UZ-UK-UR - teren usług zdrowia i pomocy społecznej lub usług kultury i rozrywki lub usług kultu religijnego;
- UZ-UB-UA - teren usług zdrowia i pomocy społecznej lub usług bezpieczeństwa i porządku publicznego lub usług biurowych i administracji;
- UE - tereny usług edukacji;
- US - tereny usług sportu i rekreacji;
- UK - teren usług kultury i rozrywki;
- UR - tereny usług kultu religijnego;
- UB - teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- UB-UA - teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego lub usług biurowych i administracji;
- UA - teren usług biurowych i administracji;
- U-P - tereny usług lub produkcji;

- U-KO - teren usług lub obsługi komunikacji;
- P - tereny produkcji;
- G - teren górnictwa i wydobywania;
- KDS - teren drogi ekspresowej;
- KDR - teren drogi głównej ruchu przyspieszonego;
- KDG - teren drogi głównej;
- KDZ - teren drogi zbiorczej;
- KDL - teren drogi lokalnej;
- KDD - teren drogi dojazdowej;
- KR - tereny komunikacji drogowej wewnętrznej;
- KKK - tereny komunikacji kolejowej;
- KO - tereny obsługi komunikacji;
- KOO-KOP - teren obsługi podróżnych lub teren parkingów;
- KOG - tereny garaży;
- KOP - tereny parkingów;
- KOR - teren rynku;
- I - tereny infrastruktury technicznej;
- IK - teren kanalizacji;
- IC - teren ciepłownictwa;
- IO - tereny gospodarowania odpadami;
- RN - tereny rolnictwa z zakazem zabudowy;
- RZ - teren zabudowy związanej z rolnictwem;
- RZM - tereny zabudowy zagrodowej;
- RA - tereny akwakultury i obsługi rybactwa;
- RN-L - tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub lasu;
- ZN - tereny zieleni naturalnej;
- ZP - tereny zieleni urządzonej;
- ZD - tereny ogrodów działkowych;
- WS - tereny wód powierzchniowych śródlądowych;
- L - tereny lasów;
- C - tereny cmentarzy.

Generalnie zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenu opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu, a także na ustaleniach obowiązującego mpzp, nie mniej ustalono tu również tereny na których urbanizacja będzie rozwijała się dość mocno. We wszystkich dzielnicach wskazano tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny usługowe. Tereny przemysłowe wskazywano w południowo-zachodniej części gminy, w rejonie istniejących już terenów o charakterze przemysłowym. Spośród nowych dróg wskazywano drogi klasy zbiorcza, klasy lokalna i dojazdowa. Nie wskazywano żadnych dróg wyższych klas, jak drogi klasy główna, czy główna ruchu przyspieszonego, nie wskazywano również nowych terenów kolejowych. Nowe drogi miałyby obsługiwać nowo wyznaczone tereny budowlane, ale też i uzupełniać sieć istniejących dróg wewnętrznych czy polnych, które funkcjonują doraźnie. Wszystkie nowe tereny z możliwością urbanizacji wskazano na załączniku mapowym nr 1 do niniejszej prognozy.

Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość nowych przeznaczeń terenów oraz dróg była już wskazywana w mpzp z 2019 r. Pomimo bardzo dużego programu urbanizacji za pozytywne należy jednak uznać, że projekt mpzp wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Soły i Koszarawy, oraz doliny wszystkich mniejszych cieków. Tereny lasów, porastające przeważnie stoki beskidzkich wzniesień pozostawiono wolne od zabudowy, nie wskazywano również rozwiązań, które prowadziłyby do ich defragmentacji. W projekcie mpzp uwzględniono również szereg uwarunkowań środowiskowych i kulturowych, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów zamkniętych, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej, osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zostały one szczegółowo wymienione w tekście planu i wskazane w części rysunkowej. W generalnym ujęciu, choć miejscami skala zmian będzie duża, na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. Najcenniejsze elementy przyrodnicze, lasy i doliny cieków pozostawiono jako wolne od zabudowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Opracowanie obejmuje teren całego miasta Żywiec w granicach administracyjnych, z wyjątkiem kilku niewielkich obszarów. Gmina miejska Żywiec pod względem administracyjnym, położona jest w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim. Graniczy z siedmioma jednostkami administracyjnymi (kolejno od zachodu): z gminą Łodygowice, Czernichów, Łękawica, Gilowice, Świnna, Radziechowy – Wieprz i Lipowa.

Na terenie miasta wydziela się osiem dzielnic: Kocurów-Koleby, Moszczanica, Oczków, Podlesie, Rędzina, Sporysz, Śródmieście, Zabłocie. Wg danych GUS za 2024 r. powierzchnia gminy wynosiła 5048 ha i zamieszkiwało ją 29598 osób.

Według regionalizacji Polski J. Kondrackiego¹, gmina Żywiec położona jest w obrębie trzech jednostek fizyczno-geograficznych. Praktycznie cała centralna i zachodnia część gminy położona jest w obrębie Kotliny Żywieckiej (513.46). Niewielka północna część gminy stanowi fragment Beskidu Małego (513.47), zaś niewielki fragment na wschodzie gminy wchodzi w skład Beskidu Makowskiego (513.48). Wszystkie te mezoregiony przynależą do prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim (51), podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionu Beskidy Zachodnie (513.4)

Według podziału geobotanicznego (Matuszkiewicz 1993) obszar miasta Żywiec położony jest w jednostkach Kotliny Żywieckiej (H.1a.5.c) i Beskidu Małego (H.1a.5.d), w Okręgu Beskidu Żywieckiego (B.1a.5) Podkrainy Zachodniobeskidzkiej (H.1a), Krainy Karpat Zachodnich (H.1), Działu Zachodniokarpackiego (H).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

W obrębie arkusza Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, w obrębie której znajduje się Żywiec spod pokrywy czwartorzędowej ukazują się utwory zaliczane do czterech jednostek geologiczno-strukturalnych: płaszczowin podśląskiej i śląskiej, łuski przedmaguskiej oraz płaszczowiny magurskiej.

Utwory płaszczowiny podśląskiej pojawiają się jedynie w Kotlinie Żywieckiej, w pobliżu południowych granic arkusza. Są to ukazujące się na niewielkich obszarach osady łupkowo-margliste z cienkoławicowymi piaskowcami. Ich wiek zawarty jest w granicach górna kreda - oligocen.

Osady należące do płaszczowiny śląskiej dominują na omawianym obszarze. Różnice w ich wykształceniu są podstawą podziału płaszczowiny na dwa elementy: dolny (płaszczowinę cieszyńską) i górny (godulską).

Skały płaszczowiny cieszyńskiej ukazują się głównie w północnej części arkusza oraz na niewielkiej przestrzeni na południu, w oknie tektonicznym Żywca. Są to tzw. dolne i górne łupki cieszyńskie rozdzielone wapieniami cieszyńskimi (wieku dolnokredowego), o łącznej miąższości ok. 800 m. Wśród nich występują zgodne żyły intruzywnych skał magmowych (cieszynitów), zawierających głównie pirokseny, amfibole i zasadowe plagioklasy. Miąższość żył wynosi od kilku centymetrów do kilkunastu metrów.

Płaszczowinę godulską w obszarze arkusza Bielsko-Biała budują głównie warstwy wierzowskie (wieku dolnokredowego; około 250 m miąższości), lgockie (dolnośrodkowokredowe; do 400 m), godulskie (górnokredowe; ponad 2000 m) i istebniańskie (górna kreda-paleocen; ok. 1500 m). Ich wychodnie pojawiają się w wymienionej kolejności w kierunku od północy na południe. Dwa ostatnie ogniwa zajmują znaczne obszary, budując południowo-zachodnią i północno-wschodnią część arkusza.

Łupki pstre, piaskowce ciężkowickie, warstwy hieroglifowe i menilitowe (wieku paleocen-oligocen; razem ok. 300 m miąższości) występują na niewielkim obszarze. Warstwy krośnieńskie (oligocen) mają miąższość sięgającą 600 m. W dolnej części profilu przeważają gruboławicowe piaskowce mikowe barwy niebieskoszarej. Ku stropowi zmniejsza się

¹ Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.

miąższość ławic i wzrasta udział łupków, którym towarzyszą sferosyderyty. Utwory łuski przedmagurskiej ukazują się na niewielkim obszarze w południowowschodniej części arkusza. W ich skład wchodzi: piaskowce i zlepieńce grojeckie oraz piaskowce ciężkowickie (eocen), kompleksy łupkowe i margliste (eocen - oligocen) oraz piaskowce warstw krośnieńskich (oligocen; ok. 600 m). Płaszczowinę magurską reprezentują położone w południowo-wschodniej części arkusza niewielkie wychodnie piaskowców z Mutnego wieku paleoceńskiego. Osady czwartorzędowe to głównie plejstoceńskie pylaste gliny zwietrzelinowe i lessowate oraz holocenne osady dolin rzecznych. Gliny pokrywają znaczną część Kotliny Żywieckiej, doliny Białej i Pogórza Śląskiego. Osady dolin rzecznych tworzą tarasy niskie (rędziny i łęgowe) oraz kamieniec. Taras niski wznosi się na wysokość kilku metrów nad poziomem rzek. Najbardziej rozległy występuje w dolinach Soły, Koszarawy i Białej. W Kotlinie Żywieckiej, głównie u podnóży Beskidu Śląskiego, występują rozległe tarasy o wysokości do kilkanastu metrów i związane ze zlodowaceniami północnopolskimi. Jeszcze wyżej położone, ale zachowane tylko w postaci małych, izolowanych płatów zaglinionych żwirów, są tarasy datowane na zlodowacenia środkowopolskie (około 15-35 m miąższości) i południowopolskie (40-120 m miąższości). Gliny lodowcowe zlodowaceń południowopolskich zachowane są w małych, nielicznych płatach, w dolnej części doliny Soły. Tektonika utworów fliszowych jest bardzo urozmaicona. Płaszczowina podśląska występuje w obrębie okna tektonicznego Żywca, w postaci stromych łusek o przebiegu północ-południe. Wyżej leżąca płaszczowina śląska składa się z dwóch części. Dolna - płaszczowina cieszyńska tworzy kilka drobnych siodeł, natomiast górna - godulska – to monoklina zapadającą ku południowi. Łuska przedmagurska nasunięta jest na płaszczowinę godulską. Przy brzegu jest ona silnie zaburzona. Ku południowi zaburzenia te wygasają. Najwyższa jednostka - płaszczowina magurska jest na omawianym obszarze także silnie sfałdowana. Jest to bowiem jej brzeżna strefa, bliska nasunięciu na łuskę przedmagurską. Płaszczowiny przecięte są uskokami poprzecznymi. Największe z nich przebiegają wzdłuż doliny Białej, zachodniej krawędzi żywieckiego okna tektonicznego i wzdłuż doliny Soły. Wygasają ku południowi i generalnie mają zrzucone skrzydła wschodnie.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe płynące

Górski charakter terenów otaczających miasto Żywiec powoduje, że spływy powierzchniowe przybierają postać rzek, oraz stałych lub okresowych potoków. Głównym ciekim miasta jest Soła wraz z Koszarawą. Prócz tych dwóch cieków na terenie miasta wyróżnia się jeszcze szereg mniejszych cieków posiadających swoje hydronimy. Dopływami Soły są: Glinny, Leśnianka i Sienka, dopływem Koszarawy jest Trzebinka ze Sporyszkiem, zaś bezpośrednimi dopływami do Zbiornika Tresnasą: Żarnówka, Wieśnik, Żylica z Kalonką, Moszczanka, Łękawka i Czarny Potok. W północno-wschodniej części gminy przepływa Potok w Słupnem, który stanowi dopływ Kocierzanki, która z kolei płynie już na terenie gminy Łękawica.

Rzeka Soła, o długości 88,9 km, jest najbardziej zasobną w wodę rzeką rejonu Beskidu Żywieckiego. Powierzchnia zlewni Soły wynosi 1390,6 km². Zasadlająca dno rzeki litofauna

odzwierciedla górski charakter rzeki. Rzeką zasilana jest spływami powierzchniowymi, co w terenie górkim powoduje szybkie przybory wody w okresach intensywnych opadów atmosferycznych.

Rzeka Koszarawa, prawy dopływ Soły o długości ok. 33,7 km. Jej źródłowe potoki spływają z zachodnich stoków Jałowca, północno-zachodnich Przełęczy Suchoj i północno-wschodnich Lachowego Gronia. Najwyżej położone źródła znajdują się na wysokości około 1000 m. Początkowo spływa w północno-zachodnim kierunku pomiędzy grzbietami Jałowca i Lachowego Gronia, później zakręca w południowo-wschodnim kierunku przepływając przez miejscowość Koszarawa. W miejscowości Przyborów znów zmienia kierunek na północno-zachodni, przepływa przez miejscowości Mutne, Pewel Mała i Świnna. W centrum miasta Żywiec, na wysokości 344 m uchodzi do Soły.

Rzeka Żylca (inne nazwy: Żylcza, Żelcza) była przed utworzeniem zbiornika Tresna największym, lewobrzeżnym dopływem rzeki Soły. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 103 km². Rzeka niesie duże ilości rumoszu odkładanego w dolinie Soły, na dnie zbiornika Tresna.

Rzeka Łękawka wypływa z południowego stoku Komonickiej Góry. Mimo, iż jej średni spadek wynosi 24°, rzeka nie prowadzi rumowiska, ponieważ w dolnym biegu rzeki, powyżej ujścia do zbiornika Tresna rzeczywisty spadek koryta jest znacznie mniejszy. Na tym odcinku rzeki prowadzona była eksploatacja koryta rzeki w celu pozyskania materiału budowlanego. Powierzchnia zlewni Łękawki wynosi 105 km².

Zbiorniki wodne

Jedynym większym akwenem wód stojących jest zbiornik zaporowy Tresna (zwany też Jeziolem Żywieckim). Powstał w 1967 r. na odcinku od miasta Żywiec do wsi Czernichów, przez spiętrzenie zaporą ziemną wód rzek Soły, Łękawki i Żylcy. Zapora usytuowana została na 40 km biegu rzeki Soły. Powierzchnia zlewni zbiornika obejmująca wszystkie jego dopływy wynosi 1036,6 km². Na terenie zlewni bezpośredniej zbiornika znajduje się dosyć gęsta zabudowa mieszkalna. W zbiorniku Tresna występują wahania poziomu wody sięgające kilku metrów, co zubaża wartość biologiczną ekosystemu. Jest to podyktowane zabiegami przeciwpowodziowymi. W wyniku odsłaniania znacznych powierzchni dna przyspieszona jest mineralizacja substancji organicznych, sprzyja ona wtórnemu zanieczyszczeniu zbiornika. Jednocześnie w zbiorniku nie wykształca się strefa litoralowa. Brak jest w nim skupisk roślinności wodnej. Linia brzegowa zbiornika jest dość dobrze rozwinięta. W południowej części jeziora znajduje się szereg wypłyceń, które mają szansę przekształcić się w przyszłości w wyspy wskutek nanoszenia materiału mineralnego z wodami rzek zasilających zbiornik. Powierzchnia zbiornika wg BDOT wynosi ok. 534 ha, choć ulega ona wahaniom i może być trudna do jednoznacznego oszacowania. Poza tym dużym zbiornikiem na terenie miasta niewiele jest innych zbiorników wód powierzchniowych, w tym również niewielkich stawów czy oczek wodnych. Całkowita powierzchnia zbiorników wód stojących wynosi 549 ha. Prócz kilku zbiorników, które znajdują się w pobliżu Jeziora Tresna, a które związane są z np. podniesieniem się wód w okresach powodziowych, czy modelowaniem brzegów zbiornika większe zbiorniki występują tylko w dolinie Łękawki (kilka niewielkich stawów) oraz w dolinie Moszczanicy, w rejonie połączenia ul. Rychwałdzkiej do ul. Moszczanickiej.

Pozostałe zbiorniki to niewielkie, przeważnie ogrodowe oczka wodne, które nie mają większego znaczenia dla hydrografii terenu czy dla przyrody miasta.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie miasta Żywiec, zgodnie z mapami zagrożeń powodziowych opracowanych przez KZGW wskazywano następujące tereny narażone na różne rodzaje zagrożeń powodziowych:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego

Zagrożenia te były wskazywane w dolinach Soły, Koszarawy i Łękawki. Prócz terenów zielonych, na których wody powodziowe nie powodują zagrożeń dla zabudowy, zalewy różnego typu obejmują również tereny zurbanizowane.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie miasta Żywiec znajdują się dwa ujęcia wód powierzchniowych dla których ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Jedno ujęcie zostało zlokalizowane na Koszarawie, a drugie na Leśniance. Dla obu tych ujęć ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej, które obejmują odcinki rzek o długości ok. 300 – 400 metrów. Częściowo strefy te znajdują się na terenach gmin sąsiednich: Lipowa i Świnna. Dla ujęcia na Koszarawie dodatkowo ustanowiono rozległą strefę ochrony pośredniej, która obejmuje zlewnię tej rzeki. Strefa ta rozciąga się w dużej mierze na terenie gminy Świnna, na terenie Żywca strefa obejmuje rejon przysiółków Łyska i Za Łyską.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie miasta Żywiec wydzielono cztery cieki jako Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

- Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna - PLRW20000421327999
- Soła od zb. Tresna do zb. Porąbka – PLRW20000421329399
- Łękawka - PLRW20000421327899
- Koszarawa - PLRW2000042132499

Wydzielono tu również cztery zlewnie JCWP, przynależą one do tych samych JCWP, które zostały tu wydzielone.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja Hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Bielsko-Biała² analizowany teren wchodzi w skład karpackiego regionu hydrogeologicznego XXIII, podregion zewnątrzkarpacki XXIII1, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach fliszowych oraz w utworach czwartorzędowych w dolinach rzek.

Użytkowe poziomy wodonośne

Według Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000 na obszarze miasta Żywiec występują piętra wodonośne: czwartorzędowe i kredowo-paleogeńskie. Czwartorzędowe piętro wodonośne stanowią osady piaszczyste lub piaszczysto żwirowe, zalegające w dnie doliny Soły, Koszarawy i Łękawki, piętro kredowe zaś stanowią wodonośne skały fliszowe Beskidu Małego. Na pozostałym obszarze miasta brak jest poziomów wodonośnych.

Dla czwartorzędowych poziomów wodonośnych wyznaczono na Mapie Hydrogeologicznej Polski jednostkę hydrogeologiczną 3aQII. Z kolei dla poziomów związanych z utworami fliszowymi wyznaczono jednostkę 5aCrI. Wodonośne utwory czwartorzędu zostały zaliczone do opisanego poniżej LZWP nr 446 Dolina Rzeki Soły, natomiast utwory kredowe zaliczone zostały do LZWP nr 447 Warstwy Godula - Beskid Mały.

Potencjalna wydajność studni wierconej wynosi w dolinach cieków od 2 do 5 m³h w najwyższych partiach dolin, poprzez 5 do 10 m³h w ich częściach środkowych, do 10 – 30 m³h w częściach dolnych, gdzie miąższość osadów aluwialnych jest największa. W obrębie jednostki hydrogeologicznej znajdującej się w utworach fliszowych Beskidu Małego potencjalna wydajność jest niewielka i wynosi zaledwie od 2 do 5 m³h. Na całej powierzchni jednostki czwartorzędowej stopień zagrożenia wód jest bardzo wysoki, występuje brak izolacji i obecność ognisk zanieczyszczeń. Na terenie fliszu stopień zagrożenia wód jest określony jako niski, niemniej izolacja jest słaba, brak jest jednak ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód na terenach położonych poza centrum miasta jest dobra (Ib), ale może być nietrwała z uwagi na obecność ognisk zanieczyszczeń, wody nie wymagają uzdatnienia. Na terenie miasta jakość wód w utworach czwartorzędowych jest średnia (II), wody wymagają prostego uzdatnienia.

Główne zbiorniki wód podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003), materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. 2006 nr 126 poz. 878) na terenie gminy wydzielono LZWP nr 447 Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały) oraz LZWP nr 446 Dolina rzeki Soły.

Jednolite części wód podziemnych

² Mapa Hydrogeologiczna Polski 1 : 200000, ark. Kraków Wydawnictwa Geologiczne, 1980.

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych analizowany teren znajduje się w JCWPd nr PLGW2000158.

Ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie miasta Żywiec brak jest ujęć wód podziemnych dla których wyznaczono by strefy ochrony bezpośredniej czy pośredniej.

2.5 KLIMAT

Żywiec jest największym miastem Kotliny Żywieckiej, która wchodzi w skład jednostki fizycznogeograficznej zwanej Beskidami Zachodnimi. Według klasyfikacji klimatycznej Gumińskiego rejon ten należy do karpackiej dzielnicy klimatycznej i charakteryzuje się niezbyt wysoką średnią roczną temperaturą powietrza (57°C), stosunkowo wysoką roczną sumą opadów (800- 1300 mm), znaczną liczbą dni przymrozkowych (do 200) i mroźnych (ponad 100). Okres wegetacyjny trwa tutaj poniżej 160 dni. Cechą charakterystyczną tej dzielnicy klimatycznej jest występowanie piętrowości klimatycznej, związanej z wysokością nad poziom morza.

Żywiec jako stosunkowo duże skupisko ludzi i przemysłu wytwarza własny klimat lokalny. Cechami dominującymi tego klimatu jest występowanie podwyższonych w stosunku do otoczenia temperatur powietrza związanych z miejską wyspą ciepła wraz z zmianami w strukturze pola wiatru nad miastem (globalne zmniejszenie prędkości przez występowanie lokalnych zawirowań). Latem na klimat Żywca ma nieznacznie łagodzący wpływ obecność zbiornika wodnego Jeziora Żywieckiego. Położenie geograficzne Żywca w kotlinie sprzyja zatem powstawaniu nad miastem częstych sytuacji inwersyjnych (szczególnie w chłodnej porze roku) i powodować może lokalne zagrożenia smogiem.

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenu Żywiecczyny ma cechy krajobrazowe gór średnich, o wysokościach nad poziomem morza mieszczących się w granicach od 600 do 1400 m. jedynie dwa najwyższe szczyty Beskidów przekraczają 1500 m. n.p.m. (położone tu Pilsko - 1557 m., oraz Babia Góra - 1725m.). Grzbiety Beskidów mają z reguły widlasty układ, a wskutek stosunkowo małej odporności budujących ten region skał fliszu karpackiego i dużej intensywności procesów erozyjnych deniwelujących rzeźbę (peryglacialnych) posiadają one zaokrąglone kształty i przeważnie łagodne stożki.

Kotlina Żywiecka - największa z kotlin beskidzkich - ma powierzchnię ponad 100 km². Została wypreparowana w mniej odpornych partiach skalnych fliszu. Ma kształt trójkąta, którego jeden wierzchołek zwrócony jest na południe (Cięcina), drugi na północny zachód (Wilkowice), a trzeci na północny wschód (Moszczanica). Otoczona jest ze wszystkich stron pasmami górskimi wznoszącymi się ponad jej dno i jedynie na półn.-zach. szerokie obniżenie (Brama Wilkowicka) łączy ją z Pogórzem Śląskim. W centrum kotliny, przy ujściu rzeki Koszarawy do Soły znajduje się główny ośrodek tego gęsto zaludnionego regionu - miasto

Żywiec. Na północ od miasta utworzono po wybudowaniu zapory w Tresnej największy ze sztucznych zbiorników kaskady Soły - tzw. Jezioro Żywieckie (10,6 km² pow.). Nad miastem góruje samotny szczyt Grojec (612 m. n.p.m.). Beskid Żywiecki stanowi najwyższą część Beskidów Zachodnich.

Zagrożenie osuwiskowe

Informacje o zagrożeniu ruchami masowymi ziemi na terenie miasta Żywiec pojawiały się już w latach 70 (Katalog osuwisk z 1975 r.). Przez długi czas nie było jednak dostępnych szczegółowych, wymaganych przepisami prawa materiałów dotyczących zagrożenia osuwiskowego, które można by wykorzystać przy planowaniu przestrzennym. W ramach prac nad SOPO – Systemem Ochrony Przeciwośuwiskowej Państwowy Instytut Geologiczny wykonał „Mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla miasta Żywiec w skali 1:10000”. W dokumentacji przyjęto następujące nazewnictwo:

- tereny zagrożone ruchami masowymi są obszarami (wyznaczone poza osuwiskami), w których obecne są czynniki wskazujące na występowanie ruchów masowych w przeszłości, a zatem są obszarami gdzie można spodziewać się ponownego rozwoju ruchów masowych w przyszłości;
- Osuwiska – to tereny na których obserwuje się ruchy masowe ziemi. Osuwiska dzielą się na:
 - osuwiska aktywne ciągle są w ciągłym ruchu lub objawy ich aktywności występowały w trakcie prowadzenia rejestracji, albo w ciągu co najmniej ostatnich 5 lat.
 - osuwiska aktywne okresowo - objawy aktywności występowały w nieregularnych odstępach czasu, w ciągu ostatnich 50 lat.
 - Osuwiska nieaktywne są ustabilizowane, w ich obrębie nie obserwowano i nie udokumentowano objawów aktywności w ciągu co najmniej ostatnich 50 lat.

Na terenie gminy oznaczono 47 osuwisk nieaktywnych, 64 osuwiska aktywne okresowo oraz 42 aktywnych ciągle. Łączna powierzchnia wszystkich osuwisk to ok. 122,9 ha, z czego osuwiska aktywne zajmują ok. 27,33 ha, aktywne okresowo 27,96 ha, a nieaktywne ok. 67,62 ha. Osuwiska zlokalizowane są najczęściej na porośniętych lasami, niezabudowanych stromych stokach dolin cieków. Tereny zabudowane położone na osuwiskach to rejon ul. Folwark oraz przysiółki Niwy i Koleby. Ogółem terenów zabudowanych położonych na osuwiskach nie jest zbyt wiele. Z kolei tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi obejmują ok. 439,7 ha, ogółem wyznaczono 36 takich obszarów. Układają się one podobnie jak tereny osuwisk, stanowiąc często ich otoczenie, przy czym obejmują one rozleglejsze tereny zabudowane. Wymienić należy min. całą dolinę Czarnego Potoku w rejonie Oczkowa, dużą część Moszczanicy, rejon ul. Folwark, a także rejon ul. Partyzantów i ul. Pierwogóra.

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji większość osuwisk na analizowanych terenach powstaje w wyniku dynamicznych czynników naturalnych (infiltracji wód

opadowych i roztopowych oraz podcięcia erozyjnego), które wykorzystywały naturalne predyspozycje danych obszarów do uruchomienia mas skalnych (tzw. czynniki statyczne): podatność podłoża na osuwanie – obecność utworów luźnych i warstw o różnej litologii i przepuszczalności. Szczególne zagrożenie stwarza infiltracja wód roztopowych i opadowych oraz podcięcie erozyjne stoków, na których występują miększe pokrywy piasków, żwirów, iłów, glin i lessów. Większe ruchy masowe na tym obszarze mogą wystąpić także w wyniku podcięcia stoków podczas wezbrań i powodzi. Część z osuwisk stanowią stare, pochodzące jeszcze z plejstocenu poruszone warstwy koluwiów. Często zbocze może wydawać się ustabilizowane (np. porośnięte drzewami) i nic nie wskazuje na występowanie jakichkolwiek ruchów masowych ziemi. Nie mniej splot niekorzystnych oddziaływań może prowadzić do ponownego naruszenia nieskonsolidowanych warstw. Przeciwdziałanie ruchom masowym powinno polegać na sprawnej melioracji obszaru, która spowoduje szybkie odprowadzenie nadmiaru wód roztopowych i opadowych. Nie powinno się wycinać drzew i krzewów porastających zbocza terenów objętych osuwiskami, gdyż roślinność zdecydowanie hamuje i ogranicza rozwój ruchów masowych. W przypadku powstania np. nowego zsuwu należy miejsce to obsiać trawą lub obsadzić drzewami. Ponadto tereny objęte osuwiskami powinny być wyłączone spod budownictwa, a w przypadku ich zabudowy wszelkie planowane inwestycje inżynierskie i budowlane powinny zostać poprzedzone badaniami geologiczno – inżynierskimi. Dokładne rozpoznanie warunków geologicznych i szczegółowe badania geologiczno – inżynierskie gruntu mogą jednoznacznie stwierdzić przydatność tych terenów do zabudowy i określić możliwości ich zabudowy. Pozwolą one także na wskazanie sposobu zabezpieczenia istniejących budynków, budowli i infrastruktury drogowej i komunalnej znajdujących się na terenach zagrożonych. Rozwiązania takie często jednak wykraczają poza teren jednej działki budowlanej i obejmują np. obszar całego narażonego zbocza.

2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Typologicznie gleby występujące na terenie Żywca należą do kilku klas brunatnoziemnych, bielicoziemnych, gleb napływowych oraz gleb zabagnianych.

Najpowszechniej reprezentowane są gleby trzech pierwszych klas. Są to gleby brunatne właściwe i brunatne kwaśne - wytworzone z iłów węglanowych i skał fliszowych, a także utworów gliniastych i pyłowych, mady brunatne wytworzone z glin o różnym stopniu ziarnistości oraz gleby bielicowe i bielice powstałe głównie ze skał fliszowych. Najliczniej reprezentowane są gleby brunatne, zajmują bowiem ponad połowę powierzchni gminy (53%). Pokrywają one obszar położony w widłach Soły i Koszarawy (masyw Grojca), południowo-zachodni skraj gminy (Radziechowy), wąski, najdalej wysunięty na północ pas (Kocierz Moszczanicki), a także całą centralną część Żywca z wyłączeniem dość wąskiego pasa obejmującego system jarów o stromo nachylonych zboczach, ciągnący się od zatoki przy osiedlu „Na Wzgórzu”, poprzez północną część Kocurowa, aż po Łyskę. W pasie tym zlokalizowane są gleby bielicowe, znacznie uboższe od brunatnych, o wyraźnie kwaśnym odczynie. Ponadto występują one w okolicach Oczkowa, oraz w południowo-zachodniej części Żywca, przy granicy z gminą Pietrzykowice. W sumie zajmują one 13% powierzchni gminy. Trzecim dość licznie reprezentowanym typem gleb są mady brunatne (13%). Ich

obecność jest związana z położeniem Żywca w dolinach dwóch rzek górskich - Soły i Koszarawy. Większe kompleksy gleb w typie mad brunatnych zlokalizowane są w Żywcu na obrzeżach Soły i Koszarawy, na północ od Leśnianki, a także w dolinie Łękawki.

Ponad połowę powierzchni Żywca zajmują gleby użytkowane rolniczo, w tym ponad 9% zajmują użytki zielone. Pod względem bonitacji gruntów ornych zdecydowana ich większość reprezentuje III i IV klasę tj. gleby orne dobre, średnio dobre, oraz gleby orne średniej jakości. Podobnie przedstawia się klasyfikacja użytków zielonych.

Powierzchniowo najpowszechniej reprezentowane są grunty klasy IV tj. gleby orne średniej jakości (32%). Dziś ich użytkowana rolniczo powierzchnia zmniejszyła się do 23%. Gleby o najniższej bonitacji - klasa V i VI stanowią niewielki procentowo wycinek powierzchni gminy (10%). Ich większe skupiska zlokalizowane są przy południowej granicy lasów w Oczkowie, nad Łękawką oraz w okolicach Grojca. Ich niewielka część została przeznaczona pod zalesienie.

Pod względem możliwości rolniczego wykorzystania poszczególnych typów gleb, wyróżniono na terenie Żywca pięć kompleksów gleb ornych. Najpowszechniejszy z nich to kompleks zbożowy górski.

Strukturę użytkowania terenu oraz bonitację gleb – na podstawie danych z mapy ewidencyjnej – przedstawiono poniżej.

Tabela 1 Użytkowanie powierzchni terenu miasta Żywiec na podstawie mapy ewidencyjnej

Grupa użytków gruntowych	Rodzaj użytku gruntowego	Oznaczenie	Gmina Żywiec	
			ha / %	
Użytki rolne	Grunty orne	R	1893,35	37,96
	Sady	S	38,61	0,77
	Łąki trwałe	Ł	105,68	2,12
	Pastwiska trwałe	Ps	300,93	6,03
	Użytki rolne zabudowane	BR	66,45	1,33
	Grunty pod stawami	Wsr	2,5	0,05
	Rowy	W	2,70	0,05
	Użytki rolne razem		2410,22	48,32
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	Ls	738,08	14,80
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	9,55	0,19

	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem		747,63	14,99
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	B	304,55	6,11
	Tereny przemysłowe	Ba	131,42	2,63
	Inne tereny zabudowane	Bi	136,45	2,74
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Bp	64,58	1,29
	Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	Bz	42,78	0,86
	Użytki kopalne	K	brak	
	Tereny komunikacji			
	Drogi	Dr	232,08	4,65
	Tereny kolejowe	Tk	39,74	0,80
	Inne tereny komunikacyjne	Ti	0,87	0,02
	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem		952,47	19,09
Użytki ekologiczne	Użytki ekologiczne	E		
Nie użytki	Nie użytki	N	15,14	0,3
Grunty pod wodami	Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	Wm		
	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	167,46	3,36
	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	691,27	13,86

	Grunty pod wodami razem		858,73	17,22
Tereny różne	Tereny różne	Tr	3,96	0,08
Razem			4988,15	100%

Tabela 2 Klasy gleb miasta Żywiec

Klasa Gleby	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsII	PsIII	PsIV	PsV	PsVI
Miasto Żywiec ok. 2413,86 ha	79,05	494,44	610,90	493,83	207,16	64,58	42,85	36,62	24,24	6,90	0,34	61,30	152,12	65,89	73,64
100%	3,27	20,48	25,31	20,46	8,58	2,68	1,78	1,52	1,00	0,29	0,01	2,54	6,30	2,73	3,05

2.7 ZASOBY NATURALNE

Na terenie miasta Żywiec występują obecnie dwa udokumentowane złoża kopalin:

- Złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Żywiec 3” ID Midas 1967
- Złoże kruszyw naturalnych „Żywiec Tresna” ID Midas 4461

Złoże żwiru „Żywiec-Tresna” ma powierzchnię ok. 195 ha i średnią miąższość 4,6 m. Żwiry są gruboziarniste. Punkt piaskowy wynosi średnio 21,8 %, a zawartość nadziarna 39,0 %. Zasoby bilansowe żwiru na koniec 2000 r. wynosiły w kat. B - 1801,0 tys. ton w kat. C1 4280,0 tys. ton, a w kat. C2 - 10503,0 tys. ton. Złoże uznano za konfliktowe wobec środowiska naturalnego (klasa B), ze względu na położenie w obrębie Jeziora Żywieckiego. Złoże to kwalifikuje się do skreślenia z bilansu zasobów kopalin, ze względu na znaczną (do ponad 2 m) i ciągle powiększającą się grubość nadkładu (namułów), niemożliwego do usunięcia spod wody³. Złoże żwiru „Tresna” było eksploatowane w latach 1971-1984 przez Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa, za pomocą pływającej koparki. Urobek ładowano na barkę, skąd, po przyholowaniu w pobliże zakładu przeróbczego, wysypywano na dno jeziora. Następnie był on wyciągany zgarniarką na brzeg i uszlachetniany w zakładzie przeróbczym. Ponowne podjęcie eksploatacji będzie utrudnione z powodu szybko rosnącej warstwy namułów, znoszonych przez wody powodziowe i tworzących nadkład. Ich przyrost, oceniany na podstawie pomiarów wykonanych przez Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa, wyniósł ok. 2 m w ciągu 11 lat. Dla eksploatacji złoża „Żywiec Tresna” utworzono obszar i teren górniczy „Żywiec Tresna”.

Złoże „Żywiec 3” położone jest w południowo-zachodniej części gminy. Jego zasoby ocenione były w kategorii C2 + C1 + B w dokumentacjach geologicznych z lat 1971 i 1975 i w dodatku do nich z roku 1985. Opracowana została także dokumentacja zasobów przemysłowych i projekt zagospodarowania złoża, jednak jego eksploatacja nie została podjęta. Powierzchnia złoża ma 40,30 ha, a jego średnia miąższość wynosi 5,7 m. Grubość

³ Mapa Geośrodowiskowa Polski ark. Bielsko Biała, PiG, Warszawa, 2004 r.;

nadkładu stanowiącego głębę nie przekracza 0,4 m. Parametry kopaliny wynoszą: mrozoodporność 20; nasiąkliwość w wyrobach 11,2-15,0 %; wytrzymałość na ściskanie 10,1-25,0 Mpa; woda zarobowa względna 21,1%; domieszki gruboziarniste 0-3,0%; skurczliwość wysychania 4,7-7,4%.

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Pierwotna roślinność gminy, której obecnie pozostały jedynie niewielkie fragmenty reprezentowane przez pojedyncze drzewa bądź też zadrzewienia miejsc niezdatnych pod wykorzystanie rolnicze lub w niektórych mniej przekształconych fragmentach leśnych miała charakter: w południowo-zachodniej części gminy (centrum i Zabłocie) grądu lipowo-dębowo-grabowego *Tillio-Carpinetum*, który występowałby tu w formie podgórskiej i górskiej. W rozległej dolinie Soły i Koszarawy występowałyby niżowe nadrzeczne łęgi jesionowo-wiązowe w strefie zalewów epizodycznych (*Ficario-Ulmetum typicum*). Na pozostałej części terenu, a więc po wschodniej stronie Soły (Beskid Mały i Żywiecki) dominowała żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae-Fagetum*) w odmianie zachodniokarpackiej, formie reglowej oraz podgórskiej. W dolinach potoków rozwijałyby się podgórskie nadrzeczne olszyny zalewowe z olszą szarą (*Alnetum incanae*) oraz podgórskie przysrumykowe łęgi jesionowe (*Carici remotae-Fraxinetum*, *Astrantio-Fraxinetum*). Spośród opisanych wyżej form obecnie można spotkać jedynie niewielkie ich pozostałości, gdyż naturalna szata roślinna Żywca została w sposób znaczący przekształcona poprzez prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej oraz urbanizację miasta. Najczęściej spotykane są pozostałości lasów łęgowych wzdłuż strumieni oraz pozostałości buczyn i grądów w lasach. Najcenniejsze z tych terenów zostały objęte ochroną w ramach rezerwatu Grapa i obszaru Natura 2000 „Beskid Żywiecki” (Góra Grojec).

Obecnie w strukturze przyrodniczej miasta wyróżnić można kilka jednostek mających odmienny charakter. Są to:

- tereny rolne i przemysłowe po zachodniej stronie Soły (Zabłocie);
- zurbanizowane tereny centrum wraz z osiedlami znajdującymi się po wschodniej stronie: oś. 700 lecia, oś. Młodych, oś. Góra Burgałowska, oś. Widok, oś. Beskidzka;
- rolnicze i słabo zabudowane tereny Sporysza wraz z cennymi przyrodniczo zalesionymi terenami Góry Grojec (teren ten jest objęty ochroną w ramach obszaru Natura 2000);
- rolnicze i słabo zabudowane tereny Kocurowa i Moszczanicy wraz z trzema niewielkimi kompleksami leśnymi: lasem Grapa (rezerwat przyrody), lasem na Górze Łyska i lasem na północ od ul. Kocurów;
- zabudowane tereny Oczkowa i Rędzin;
- tereny leśne wchodzące w skład lasów Beskidu Małego położone na północ i północny-zachód od Oczkowa;

- osobna strefę stanowi Jezioro Żywieckie wraz ze strefą przybrzeżną – teren ten oddziale od pozostałych DW946, DW948 i S69;

Północno-zachodnia część miasta (Zabłocie) posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują więc zdecydowanie pola uprawne. Gospodarka rolna prowadzona jest dość intensywnie, żyzne gleby spowodowały dążność do maksymalnego wykorzystania przestrzeni rolniczej. Brak jest na tych terenach bardziej interesujących form przyrodniczych. Teren centrum miasta wraz z osiedlami otaczającymi je od wschodu jest mocno zurbanizowany i zabudowany. Środowisko przyrodnicze budują tu głównie parki zieleńce. Tereny położone na wschód, północ i południe od centrum miasta (Sporysz, Kocurów, Moszczanica, Oczków) mają podobny charakter. Wzdłuż głównych ulic ulokowana jest zabudowa mieszkaniowa, natomiast wyżej położone partie użytkowane są rolniczo jako łąki, pastwiska, a rzadziej grunty orne. W najwyższych partiach wzniesień oraz w dolinach cieków (które często są dość głęboko wcięte) znajdują się powierzchnie leśne, przy czym najczęściej mają one charakter monokultur świerkowych. Częste są śródpolne zadrzewienia w których składzie dominuje brzoza, topola osika i dąb. Na północ i północny zachód od Oczkowa środowisko przyrodnicze przybiera charakter typowy dla lasów beskidzkich porastających opadające tu ku Kotlinie Żywieckiej stoki Beskidu Małego. Dużym walorem przyrodniczym miasta są doliny cieków: Leśnianki, Soły, Koszarawy, Moszczanki, Łękawki, w których występują łąki topolowo-wierzbowe oraz łąkowiska. Najcenniejsze tereny miasta zostały objęte ochroną w postaci obszaru Natura 2000 i rezerwatu Grapa. Pozostałe tereny cenne były proponowane do objęcia ochroną m.in. w poprzedniej edycji studium (z 2006 r.). Są to następujące tereny: „Mały Grojec”; „Średni Grojec”; „Lyskowiny”; Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łąki i żwirowiska) nad Leśnianką; Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łąki, zarośla wierzbowe, zieleń wysoka) wzdłuż ul. Kopernika nad Koszarawą; Siedlisko raka szlachetnego na Młynówce; Zbiorowiska strefy przybrzeżnej nad Łękawką; Las Wita; Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łąki, żwirowiska, łąkowiska) nad Solą - „Zalew Żywiecki” - obejmujący łąkowiska na wypłyconej części zbiornika chroniący ptactwo wodne.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 I KORYTARZE EKOLOGICZNE

Miasto Żywiec, ze względu na swoje górskie położenie posiada duży potencjał przyrodniczy. Zaowocowało to ustanowieniem otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego i Beskidu Małego, obszaru Natura 2000 „Beskid Żywiecki”, rezerwatu przyrody Grapa, użytku ekologicznego „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem” i „Moszczanickie Dęby”. Dodatkowo kilka terenów było proponowanych do objęcia ochroną. W poniższych rozdziałach opisano istniejące oraz proponowane formy ochrony przyrody.

ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie miasta Żywiec występuje jeden park krajobrazowy (Beskidu Małego) wraz z otuliną, otulina Żywieckiego Parku Krajobrazowego, rezerwat Grapa, obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki (część tego obszaru obejmującą Górę Grojec), dwa użytki ekologiczne, trzynaście pomników przyrody i dodatkowo kilkadziesiąt pomników przyrody położonych

na terenie Parku Zamkowego. Poza tymi nie występują żadne inne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust.1 ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614).

Rezerwaty:

Rezerwat „Grapa” utworzono 14 czerwca 1996 r. decyzją Zarz. MOŚZNiL M.P. Nr 37, poz. 372. Ten leśny rezerwat przyrody w Żywcu, powołany został w celu ochrony naturalnych lasów liściastych, charakterystycznych dla Kotliny Żywieckiej, z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny. Rezerwat obejmuje izolowany kompleks leśny o powierzchni 23,23 ha, położony na stromym zboczu, ponad potokami Młynówka i Okiel na północ od stacji kolejowej Żywiec-Sporysz, w przedziale wysokości od 370 do 430 m n.p.m. Florę rezerwatu przyrody Grapa tworzy 11 gatunków wątrobowców, 70 gatunków mchów, 162 gatunki roślin naczyniowych, w tym kilkanaście gatunków objętych ochroną prawną, m.in. parzydło leśne, kukulka Fuchsa, wawrzynek wilczełyko, skrzyp olbrzymi.

Parki Krajobrazowe

Północna część miasta leży na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego utworzonego na mocy Rozporządzenia Nr 9/98 Woj. Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1998r nr 9, poz. 110), oraz w strefie jego otuliny. Dla terenu parku nie obowiązuje żadne rozporządzenie, ani plan ochrony (rozporządzenie utraciło moc prawną w 2001 r.).

Park Krajobrazowy Beskidu Małego to park krajobrazowy położony na pograniczu województw małopolskiego i śląskiego. Znajdują się tu dwie grupy górskie Beskidu Małego oddzielone doliną Soły. W znajdującym się we wschodniej części Beskidzie Andrychowskim najwyższym szczytem jest Łamana Skała (929 m n.p.m.). Na zachodzie znajduje się pasmo Magurki Wilkowickiej ze szczytem Czupel (933 m n.p.m.). Wzniesienia Beskidu Małego zbudowane są głównie z piaskowców godulskich. Na południu występują wapienie i łupki. Na terenie parku znajdują się liczne jaskinie.

Południowa część obszaru miasta leży na terenie otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego, powołanego Uchwałą nr XII 79/86 WRN w Bielsku Białej z 13 marca 1986 r. zm. Rozporządzenie nr 7/98 Wojewody Bielskiego z 20 maja 1998r (Dz. Urz. Woj. Bielskiego nr 8, poz 97).

Żywiecki Park Krajobrazowy leży w południowej części województwa śląskiego, założony 13 marca 1986 decyzją Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bielsku-Białej. Park obejmuje najwyższe, silnie rozczłonkowane dolinami rzek partie Beskidu Żywieckiego w sąsiedztwie granicy słowackiej. Centralną część parku zajmuje rozróg Pilska i rozchodzące się promieniście od niego grzbiety górskie. Najwyższe partie Pilska charakteryzują się rzeźbą wysokogórską. Na zachód od niego znajduje się grupa góriska Lipowskiej- Romanki z bocznymi odgałęzieniami: Prusowa (1010 m n.p.m.) i Skałki (946 m n.p.m.). Obszar charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, w tym dużym zróżnicowaniem wysokościowym i interesującym ukształtowaniem terenu. Park leży w zasięgu czterech pięter roślinnych. Na obszarze parku stwierdzono występowanie ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych. Wśród nich są gatunki górskie, w tym wysokogórskie; występują one

w piętrze kosodrzewiny oraz w obszarach źródliskowych i podmokłych. Równie bogata jest fauna – wyższe partie są ostojami dużych drapieżników: niedźwiedzia brunatnego, wilka, rysia i borsuka. Liczne są ssaki kopytne: jelenie, sarny; na obszarze otuliny parku występują bobry. Wśród 106 gatunków ptaków lęgowych większość to gatunki chronione.

Dla terenu tego parku również nie obowiązuje żadne rozporządzenie, ani plan ochrony (rozporządzenie utraciło moc prawną w 2001 r.).

Obecnie na terenie obu parków, ani ich otulin nie obowiązują żadne przepisy.

Obszary Natura 2000

„Beskid Zachodni” - Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który charakteryzuje się różnorodnością form geomorfologicznych – grzbietów, garbów, żeber, murów skalnych, gołoborzy na stokach i osuwisk skalnych. Na terenie miasta Żywiec ochroną objęte są tereny Zbudowany jest z fliszowych utworów serii magurskiej. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Wyróżniają się tu trzy, zwarte grupy górskie: Wielkiej Raczy, Pilska i Lipowskiej-Romanki. Różnią się one od siebie charakterem i układem grzbietów. Grupa Wielkiej Raczy ma partie wierzchowinowe wykształcone jako ostre i wąskie grzbiety ułożone widlasto, oddzielone od siebie szeregiem dopływów górnej Soły. Grupę Pilska wyróżniają szerokie, zaokrąglone kopuły i łagodne stoki, porozcinane dużą ilością dolin. Cechuje się promienistym układem grzbietów odchodzących od jądra masywu - wyniosłej dwuwierzchołkowej kopuły (1557 m. n.p.m.) z cechami wysokogórskimi. Natomiast cechą rejonu Pasma Lipowskiej-Romanki są wysokie, strome i zalesione pasma, z licznymi halami grzbietowymi. Sieć hydrograficzna ma tu charakter typowo górski, z dużą liczbą potoków o gwałtownych spadkach i malowniczych wodospadach. Osobliwością są nieliczne, drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne zespoły lasów iglastych i liściastych (około 75% powierzchni ostoi) oraz naturalne, półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska nieleśne. W skład ostoi wchodzi też interesujący ostaniec denudacyjny - Góra Grojec ze stanowiskiem roślinności kserotermicznej.

Dla obszaru Natura 2000 obowiązują obecnie następujące zarządzenia:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2016 r. o zmianie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górskimi (leśnymi i nieleśnymi). Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu *Valeriano-Caricetum flavae*, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis subsp. alpestris* oraz na obecność na wierzchowinach i grzbietach

górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje dużych drapieżników (niedźwiedzia, wilka i rysia). W masywie Pilska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki tatrzańskiej (endemit karpacki). Brak aktualnych danych potwierdzających występowanie chrząszcza *Phryganophilus ruficollis*, stwierdzonego tu w XIX w. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Utrzymuje się także (choć stosunkowo nieliczna) populacja dzwonka piłkowanego. Obszar jest również ważny dla ochrony ptaków (m.in. głuszca).

Na obszarze Natura 2000 Beskid Żywiecki występują następujące siedliska wymienione w załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej: 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, 4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*), 4070 Zarośla kosodrzewiny (*Pinetum mugo*), 4080 Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (*Salicetum lapponum*, *Salicetum silesiacae*), 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) , 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, 8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9140 Górskie jaworzyny ziołoroślne (*Aceri-Fagetum*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*), 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*), 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie)

Spośród zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II występują:

Ssaki: niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, nocek duży *Myotis myotis*, ryś *Lynx lynx*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra lutra*, darniówka tatrzańska *Microtus tatricus*

Płazy: kumak górski *Bombina variegata*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka karpacka *Triturus montandoni*

Ryby: brzanka *Barbus peloponnesius*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, Koza pospolita *Cobitis taenia*

Bezkręgowce: biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*, czerwńczyk nieparek *Lycaena dispar*, konarek tajgowy *Phryganophilus ruficollis*

Rośliny: Obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, widłoząb zielony *Dicranum viride*, dzwonek piłkowany *Campanula serra*, tojad mocny *Aconitum firmum* ssp. *Moravicum*, tocja alpejska *Tozzia carpatica*

Użytek ekologiczny – na terenie miasta Żywiec znajduje się użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem”. Użytek został utworzony Rozporządzeniem NR 74/08 Wojewody Śląskiego z dnia 5 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem” w gminie Żywiec. Przedmiotem ochrony jest torfowisko wysokie ze stanowiskami roślin chronionych min. rosziczki okrągłolistnej.

Moszczanickie Dęby – użytek ekologiczny został objęty ochroną Uchwałą NR XLVI/328/2021 Rady Miejskiej w Żywcu z dnia 2 września 2021 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Moszczanickie dęby”. Ochroną objęta jest kępa drzew i krzewów oraz fragment otaczających je terenów otwartych na północny-wschód od ul. Dębowej, będących miejscem sezonowego przebywania oraz rozmnażania chronionych gatunków zwierząt.

Pomniki Przyrody

Na terenie gminy Żywiec ustanowionych zostało czterdzieści osiem pomników przyrody, z czego trzynaście na terenie miasta, natomiast około 35 sztuk (ale w tym również grupy drzew) na terenie parku zamkowego (tab. poniżej).

Tabela 3 Pomniki przyrody miasta Żywiec

I.p.	Nr w rejestrze RDOŚ	Nazwa	Lokalizacja	Podstawa prawna
1	614	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Rośnie przy ul. Paderewskiego, w ogrodzie	Rozporządzenie Nr 6/93 Woj. Bielskiego z dnia 22 grudnia 1993 r. paragraf 1 pkt 11 (Dz. Urz. Woj.. Bielskiego Nr 15, poz. 89)
2	615	Topola biała (<i>Populus alba</i>)	Rośnie przy ul. Paderewskiego 10a, przy ogrodzeniu prywatnej posesji	
3	616	Wierzba biała (<i>Salix alba</i>)	Rośnie przy ul. Paderewskiego 8a	
4	617	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rośnie przy placu zabaw na Osiedlu Młodych	
5	618	Świerk pospolity (<i>Picea abies</i>)	"Las Pod Łyską" - obok ujęcia wody pitnej	
6	619	Wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>)	Sporysz - za mostkiem Trzebińskim przy ul. Isep przy ogrodzeniu budynku nr 58	
7	620	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	ul. Sobieskiego 6 - obok przedszkola siostr zakonnych	
8	621	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	ul. Dworcowa - przy wejściu do domu handlowego "Savia"	
9	622	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	przy wejściu na teren boiska sportowego KS "Sola"	
10	623	Topola czarna (<i>Populus nigra</i>)	przy wejściu na teren boiska sportowego KS "Sola"	
11	624	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	ul. Sienkiewicza - obok budynku nr 58a	
12	625	Topola czarna (<i>Populus nigra</i>)	ul. Kopernika obok stacji uzdatniania wody, w zarządzie DODP przy ul. Leśnianka 102a	
13	626	Topola czarna (<i>Populus nigra</i>)	ul. Kopernika obok stacji uzdatniania wody, w zarządzie DODP przy ul. Leśnianka 102a	
14	627	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Park zamkowy - kwatery 38	Rozporządzenie Nr 5/94 Woj. Bielskiego z dnia 04.03.1994 r. pkt 1 (Dz. Urz. Woj.. Bielskiego z 1994 r. Nr 8/94, poz. 45)
15	628	Dąb kaukaski (<i>Quercus macranthera</i>)	Park zamkowy - kwatery 21	
16	629	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>)	Park zamkowy - kwatery 21	
17	630	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Park zamkowy - kwatery 53	
18	631	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Park zamkowy - kwatery 36	
19	632	Lipa krymska (<i>Tilia x euchlora</i>) - 2 szt. Lipa drobnolistna (<i>Tilia</i>)	Park zamkowy - kwatery 8	

Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywca w granicach administracyjnych – etap I

		cordata) - 3 szt.	
20	633	Modrzew europejski (Larix decidua) - 8 szt.	Park zamkowy - kwatery 36
21	634	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) trójpienna	Park zamkowy - kwatery 8
22	635	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Park zamkowy - kwatery 8
23	636	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Park zamkowy - kwatery 18
24	637	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) dwupniowa	Park zamkowy - kwatery 18
25	638	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	Park zamkowy - kwatery 13
26	639	Lipa krymska (Tilia x euchlora)	Park zamkowy - kwatery 11
27	640	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Park zamkowy - kwatery 10
28	641	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 3
29	642	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 53
30	643	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 29
31	644	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 22
32	645	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 33
33	646	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Park zamkowy - kwatery 29
34	647	Buk zwyczajny (Fagus silvatica)	Park zamkowy - kwatery 44
35	648	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Park zamkowy - kwatery 2
36	649	Sosna wejmutka (Pinus strobus)	Park zamkowy - kwatery 9
37	650	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Park zamkowy - kwatery 53
38	651	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Park zamkowy - kwatery 33
39	652	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Park zamkowy - kwatery 13
40	653	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Park zamkowy - kwatery 16
41	654	Czeremcha zwyczajna (Padus avium)	Park zamkowy - kwatery 7
42	655	Grab zwyczajny (Carpinus betulus)	Park zamkowy - kwatery 4
43	656	Lipa krymska (Tilia x euchlora)	Park zamkowy - kwatery 22
44	657	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Park zamkowy - kwatery 3
45	658	Iglicznia trójciemiowa (Gleditsia triacanthos)	Park zamkowy - kwatery 43
46	659	Klon srebrzysty (Acer saccharinum)	Park zamkowy - kwatery 18
47	660	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Park zamkowy - kwatery 34
48	661	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Park zamkowy - kwatery 51

PROPONOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie miasta Żywiec wskazanych do objęcia ochroną było dziewięć terenów:

- 1) „Mały Grojec”;
- 2) „Średni Grojec”;
- 3) „Lyskowiny”;
- 4) Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łągi i żwirowiska) nad Leśnianką;
- 5) Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łągi, zarośla wierzbowe, zieleń wysoka) wzdłuż ul. Kopernika nad Koszarawą;

6) Siedlisko raka szlachetnego na Młynówce;

7) Zbiorowiska strefy przybrzeżnej nad Łękawką;

8) Las Wita;

9) Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łęgi, żwirowiska, łożowiska) nad Sołą - „Zalew Żywiecki” - obejmujący łożowiska na wypłyconej części zbiornika chroniący ptactwo wodne.

Jak do tej pory nie zostały one objęte ochroną prawną, jednocześnie zaś należy podkreślić, że ewentualne utworzenie form ochrony przyrody wymagałoby przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej w celu weryfikacji tych obszarów.

2.10 KRAJOBRAZ

Ukształtowanie terenu Żywiecczyny ma cechy krajobrazowe gór średnich, o wysokościach nad poziomem morza mieszczących się w granicach od 600 do 1400 m. jedynie dwa najwyższe szczyty Beskidów przekraczają 1500 m. n.p.m. (położone tu Pilsko - 1557 m., oraz Babia Góra - 1725m.). Grzbiety Beskidów mają z reguły widlasty układ, a wskutek stosunkowo małej odporności budujących ten region skał fliszu karpackiego i dużej intensywności procesów erozyjnych deniwelujących rzeźbę (peryglacialnych) posiadają one zaokrąglone kształty i przeważnie łagodne stożki.

Kotlina Żywiecka - największa z kotlin beskidzkich - ma powierzchnię ponad 100 km². Została wypreparowana w mniej odpornych partiach skalnych fliszu. Ma kształt trójkąta, którego jeden wierzchołek zwrócony jest na południe (Cięcina), drugi na północny zachód (Wilkowice), a trzeci na północny wschód (Moszczanica). Otoczona jest ze wszystkich stron pasmami górskimi wznoszącymi się ponad jej dno i jedynie na półn.-zach. szerokie obniżenie (Brama Wilkowicka) łączy ją z Pogórzem Śląskim. W centrum kotliny, przy ujściu rzeki Koszarawy do Soły znajduje się główny ośrodek tego gęsto zaludnionego regionu - miasto Żywiec. Na północ od miasta utworzono po wybudowaniu zapory w Tresnej największy ze sztucznych zbiorników kaskady Soły - tzw. Jezioro Żywieckie (10,6 km² pow.). Nad miastem góruje samotny szczyt Grojec (612 m. n.p.m.). Beskid Żywiecki stanowi najwyższą część Beskidów Zachodnich.

Żywiecczyna to teren atrakcyjny turystycznie przez cały rok i dobrze zagospodarowany pod względem turystycznym. Tutaj w Kotlinie Żywieckiej stoki otaczających tę kotlinę Beskidów opadają w kierunku Jeziora Żywieckiego. Pojawienie się zbiornika wodnego w tym miejscu wyjątkowo uatrakcyjniło krajobraz miasta. Same Beskidy otaczające Kotlinę Żywiecką to jeden z najpiękniejszych regionów w Polsce. Bogactwo górskich krajobrazów (m.in. widoczna z wyższych szczytów panorama Tatr, słoneczne hale, duże połacie lasów i czyste potoki) oraz lepiej niż w innych rejonach zachowana pierwotna karpcka przyroda, oraz Żywiecki Park Krajobrazowy to główne bogactwo przyrodniczo - estetyczne regionu. Wartości kulturowe krajobrazu reprezentowane są przez liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, wymienione w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania. Istotnym elementem, w systemie obiektów atrakcyjnych krajobrazowo, są parki krajobrazowe. Północna część obszaru objętego granicą opracowania leży na terenie Parku

Krajobrazowego Beskidu Małego oraz jego otuliny, południowa część miasta leży w strefie otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego.

Lasy zajmują około 53% powierzchni Żywieckiego Parku Krajobrazowego i odgrywają zasadniczą rolę w funkcjonowaniu krajobrazu ekologicznego. Naturalne drzewostany, w szczególności buczyny dolnoreglowe były wycinane metodą rębni zupełnej, zręb wypalano, a następnie poddawano uprawie rolnej na trzy lata, w celu całkowitego zniszczenia naturalnej roślinności. Na tak przygotowanym terenie sadzono świerk, często obcego pochodzenia. Konsekwencją takiej gospodarki jest drastyczne zubożenie flory i fauny leśnej, degradacja gleb leśnych, spadek retencyjności wodnej terenu, zagrożenie stabilności ekosystemów leśnych, ale także obniżenie walorów krajobrazowych.

Miasto Żywiec posiada bardzo atrakcyjne turystycznie elementy środowiska, do których należy zaliczyć położenie geograficzne, ukształtowanie terenu, bogatą sieć hydrograficzną urozmaicającą krajobraz, oraz znajdujący się w granicach miasta zbiornik zaporowy Tresna. Beskid Żywiecki od lat stanowi atrakcję turystyczną ze względu na piękne krajobrazy oraz rozwijającą się infrastrukturę, w tym obiekty (hotele, pensjonaty itp.) oraz szlaki turystyczne.

Na mocy Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23 czerwca 2025 r. został przyjęty Audyt Krajobrazowy Województwa Śląskiego. W tym audycie na terenie gminy wskazano następujące krajobrazy priorytetowe:

- ID 1591 – Jezioro Żywieckie – teren Jeziora Żywieckiego z otoczeniem,
- ID 1658 – Żywiec – teren zabytkowego centrum miasta,
- ID 1626 – Żywiec – zamek – teren zamku wraz z parkiem,
- ID 1668 – Cisowa Grapa (teren Beskidu Małego).

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie miasta występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Ich pełne zestawienie znajduje się w tekście mpzp, w którym określa się również ich lokalizację na rysunku mpzp.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2019 r. w którym to planie ustalono podobne przeznaczenia terenu, jak w projekcie niniejszego planu. Realizowany plan jest kontynuacją zamierzeń wynikających z obowiązującego mpzp. W zdecydowanej większości nie zmieniają się przeznaczenia terenu w stosunku do obowiązującego planu, więc właściwie cały teren gminy mógłby się rozwijać w ten sam sposób zarówno przy braku realizacji ustaleń planu, jak i po jego realizacji, nie mniej poszczególne przedsięwzięcia, czy zamierzenia mogłyby nie być zrealizowane w sposób zamierzony przez właścicieli czy użytkowników.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Z najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym terenie należy wymienić:

- brak małoobszarowych form ochrony przyrody, takich jak użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy stanowiska dokumentacyjne, choć szereg takich miejsc na terenie miasta wypełnia dyspozycję ustawową;
- Brak dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej terenu miasta;
- Park Krajobrazowy Beskidu Małego oraz Żywiecki Park Krajobrazowy nie posiadają obowiązującego rozporządzenia ani planu ochrony, co mocno utrudnia ich skuteczną ochronę;
- Zabudowa lokalizowana jest w sposób rozproszony i nieharmoniczny, co powoduje niskie wykorzystanie powierzchni na terenach możliwych do zabudowy;
- Problem tzw. niskiej emisji pochodzącej głównie z indywidualnych palenisk domowych, ale także z kotłowni lokalnych, domów wczasowych oraz zakładów produkcyjno-usługowych – na skutek prowadzonych działań związanych z uchwałą antysmogową dla województwa śląskiego problem ten jest już coraz mniej dotkliwy;
- Wadliwie prowadzona gospodarka leśna polegająca na protegowaniu świerka w drzewostanie, spowodowała silne osłabienie drzewostanów. Monokultury świerkowe są nagminnie atakowane przez grzyby i owady, a na to nakładają się dodatkowo silne w ostatnich latach wichury i opady śniegu, które przyczyniają się w efekcie końcowym do zwiększonego wydzielenia posuszu;

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt planu nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych. Projekt planu nie wprowadza ustaleń, które byłyby w jakikolwiek sposób kolizyjne z wodami powierzchniowymi, nie nastąpi więc degradacja tego komponentu środowiska. Doliny cieków, a zwłaszcza dolinę Soły i Koszarawy, ale i także wszystkie mniejsze cieki, pozostawia się wolne od zabudowy. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom projekt planu zasady gospodarki wodno-ściekowej zgodne z przepisami odrębnymi.

W związku z wprowadzeniem szczegółowych zasad ochrony wód powierzchniowych oraz braku zagrożenia dla wód płynących i stojących nie przewiduje się zagrożenia dla tego komponentu środowiska.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na terenie miasta Żywiec występują użytkowe poziomy wodonośne w utworach czwartorzędowych i kredowo-trzeciorzędowych. Nie przewiduje się wystąpienia szczególnego zagrożenia wód podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązany systemem odprowadzania ścieków może wpłynąć na stan wód podziemnych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą więc ustalenia przedstawione w zakresie gospodarki ściekowej w rozdziale 5.1. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak egzekwowanie przez gminę podłączeń do sieci kanalizacyjnej oraz właściwe zaprojektowanie inwestycji z uwzględnieniem wszelkich potrzebnych zabezpieczeń. W projekcie planu uwzględniono występowanie ujęć wód podziemnych i wskazano ich ochronę.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń planu nie będzie miała zauważalnego wpływu na klimat. Pewnej zmianie ulegnie mikroklimat w bezpośrednim sąsiedztwie terenów, na których będzie powstawała nowa zabudowa. W związku z tym zwiększy się szorstkość powierzchni ziemi, a co za tym idzie nastąpi zmniejszenie warunków przewietrzania. Lokalnie może to mieć znaczenie dla pogorszenia jakości powietrza w związku z problemem niskiej emisji. Należy zaznaczyć, że pomimo uszczegóławiających zapisów planu problemu niskiej emisji nie da się ograniczyć na poziomie mpzp. Indywidualne systemy obsługi grzewczej w praktyce pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska (poza zgłoszeniami interwencyjnymi), a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania w oparciu o rozwiązania systemowe na poziomie krajowym czy wojewódzkim, np. zakaz ogrzewania mułem i miałem. W roku 2017 uchwałą sejmiku województwa zakaz taki został wprowadzony i stopniowo następuje poprawa jakości powietrza oraz wymiana źródeł ciepła.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Budowa nowych obiektów o charakterze mieszkaniowym, usługowym, produkcyjnym lub dróg może nieznacznie wpłynąć na przekształcenie powierzchni terenu, nie będzie ona jednak miała charakteru znaczących przekształceń. W przypadku realizacji nowej zabudowy nie należy spodziewać się znaczących przekształceń, projekt planu nie przewiduje bowiem w tym miejscu wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi wyższych klas czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znaczącej ilości mas ziemnych (odkrywkowe kopalnie, składowiska odpadów). Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, jednocześnie jednak nie powodujące znaczących przekształceń morfologii terenu. Mimo wszystko będzie to nadal oddziaływanie w ramach normalnego korzystania ze środowiska związanego z zainwestowaniem terenu. Powstałe w wyniku tego masy ziemne zostaną zagospodarowane albo na terenie przedsięwzięcia albo poza nim, np. do niwelacji terenu, umocnień, itp. – zgodnie z przepisami odrębnymi. Projekt planu nie przewiduje np. nowych terenów powierzchniowej eksploatacji kopalni czy składowania odpadów, które to działania mogłyby rzeczywiście znacząco i trwale wpłynąć na ukształtowanie terenu.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Przy powstaniu planowanej zabudowy istniejące tu gleby ulegną w większości zniszczeniu. Zdecydowana większość terenów, które obecnie nie są zabudowane, a które zmieniają zagospodarowanie to grunty orne, często obecnie ugorowane i zarośnięte samosiejkami drzew i krzewów. Projekt planu przewiduje pozostawienie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów, pomimo to przewiduje się, że tereny poddane pod zabudowę zostaną bezpowrotnie stracone dla rolnictwa. Należy pamiętać, że w świetle obowiązującego prawa zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82) przekształcenie gleb klasy III na cele nierolnicze oraz gruntów leśnych na cele nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poza obszarami miast wymaga zgody odpowiedniego organu. Na terenie objętym planem nie nastąpi konieczność zmiany przeznaczenia gruntów III klasy na cele nierolnicze, gdyż urbanizacja nie wkracza na tego typu tereny, Żywiec ma również statut miasta. Nie nastąpi także konieczność zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, nie przewiduje się tego typu gruntów do zagospodarowania.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie planu ujawniono udokumentowane złoża kopalni znajdujące się na obszarze gminy. Nie przewiduje się zagrożenia tego elementu środowiska poprzez ustalenia mpzp. Nie wprowadza się form zagospodarowania, które na trwale mogłyby uniemożliwić ich eksploatację.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Projekt planu wprowadza różne tereny z możliwością urbanizacji (np. MN, MU, U) na terenach obecnie niezainwestowanych. Na wszystkich terenach, które nie są obecnie

zabudowane, a które są przeznaczone w projekcie mpzp do zabudowy występują grunty rolne (w zdecydowanej większości) bądź też przydomowe place i ogrody. Znajdują się tu również miejsce z zadrzewieniami i zakrzaczeniami, powstałe głównie w skutek ugorowania gruntów rolnych. Wszystkie tereny przewidziane do zabudowy wskazano na załączniku mapowym. Wprowadzenie zabudowy spowoduje zmiany w środowisku roślinnym wyrażające się między innymi w zanikaniu roślinności związanej z uprawami rolnymi na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z gruntami rolnymi z tych terenów zostaną wyparte. Projekt planu wskazuje bardzo szeroki zakres urbanizacji, który jednak został już w zdecydowanej większości ustalony w mpzp z 2019 r. Za niezwykle pozytywne należy uznać, że pozostawiono tereny dolin cieków (zwłaszcza dolinę Soły i Koszarawy) wolne od zabudowy. Wolne od zabudowy pozostawiono również tereny rezerwatu, obszaru Natura 2000, parku krajobrazowego oraz proponowanych form ochrony przyrody. Projekt planu wprowadza również kilka nowych dróg klasy zbiorcza, lokalna i dojazdowa, za pozytywne należy uznać, że drogi te prowadzone są poza terenami cennymi przyrodniczo, głównie po terenach rolnych lub po istniejących drogach polnych. Generalnie na całym obszarze miasta, pomimo szerokiego programu urbanizacji nie wkracza się na tereny cenne pod względem przyrodniczym. Zajęte pod zabudowę grunty orne, czy to pozostające w użytkowaniu, czy też ugorowane nie mają dużej wartości przyrodniczej. Również i fragmenty zadrzewień nie przedstawiają wartości przyrodniczej. Są to przeważnie bardzo tu częste zadrzewienia sosnowe lub brzozowe na ugorowanych gruntach ornym.

Reasumując na terenach przeznaczonych w projekcie planu do zabudowy w zdecydowanej większości nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a projekt planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które w sposób znaczący naruszałaby istniejące formy ochrony przyrody. W projekcie mpzp ustalono konieczność respektowania istniejących rozporządzeń i planów ochrony obowiązujących form ochrony przyrody.

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki - obejmuje zachodnie stoki Góry Grojec. Projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które w jakikolwiek sposób wpływałyby na ten obszar Natura 2000. Na terenie dla którego wyznaczono obszar Natura 2000 projekt mpzp ustala obszary leśne ZL i zieleni nieurządzonej ZN, jest to zgodne z bieżącym zagospodarowaniem terenu. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu mpzp nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;

- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Dodatkowo, w związku z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 20 maja 2026 r. znak WOOŚ.610.90.2026.AB do tekstu mpzp dodano zapis w brzmieniu: *§17 Ustala się nakaz zachowania siedlisk przyrodniczych (niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska przejściowe i trzęsawiska) występujących na terenach oznaczonych symbolami 10.2L, 11.1ZN i 11.1RN-L.*

Park krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną – Projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które w szczególny sposób zagroziłyby istnieniu parku. Zasady zagospodarowania parku określało Rozporządzenie Nr 9/98 Woj. Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1998r nr 9, poz. 110). Rozporządzenie to jest napisane dość ogólnie i nie wprowadza ono jakichś szczególnych ograniczeń dla gospodarowania na terenie parku i jego otuliny, jak wynika z analizy przepisów nie obowiązuje ono od 2001 r. Jednocześnie projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które kolidowałyby z terenami cennymi przyrodniczo jak np. cenne siedliska przyrodnicze czy stanowiska roślin chronionych. Projekt mpzp nie wprowadza również form zagospodarowania, które naruszałyby korytarz ekologiczny dla ssaków drapieżnych i kopytnych, którego główną częścią są lasy należące do parku krajobrazowego Beskidu Małego. Zajęte pod urbanizację będą głównie tereny rolne i stanowiące uzupełnienie zabudowy. Nie wprowadza się nowych szlaków komunikacyjnych czy terenów rekreacyjno-sportowych. Należy również zwrócić uwagę, że zgodnie z § 4 rozporządzenia „szczegółowy przebieg granic parku i otuliny oraz jego zagospodarowania i wykorzystania parku określi plan jego ochrony”. Na dzień dzisiejszy nie ma planu ochrony parku krajobrazowego, nie ma więc możliwości określenia szczegółów zagospodarowania oraz ewentualnych zagrożeń. Reasumując nie prognozuje się zagrożenia wartości dla których ochrony został powołany park krajobrazowy Beskidu Małego. Jednocześnie zadaniem pierwszorzędym, a stojącym poza ramami planowania przestrzennego jest sporządzenie i uchwalenie zgodnego z przepisami planu ochrony parku krajobrazowego, gdyż tylko taki plan może pozwolić na dokładne określenie dopuszczalnych sposobów zagospodarowania parku krajobrazowego.

Na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego wprowadza się praktycznie wyłącznie przyrodnicze użytkowanie w postaci terenów L, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego. Na terenie otuliny nie obowiązują żadne przepisy, nie wprowadza się tu jednak jakiegokolwiek zabudowy, która mogłaby wpływać na ochronę przyrody samego parku krajobrazowego.

Otulina Żywieckiego Parku Krajobrazowego – Zasady zagospodarowania parku określało Rozporządzenie Nr 7/98 Woj. Bielskiego z 20 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego nr 8, poz. 97). Rozporządzenie to jest napisane dość ogólnie i nie wprowadza ono jakichkolwiek ograniczeń dla gospodarowania na terenie otuliny parku, jak wynika z analizy przepisów nie obowiązuje ono od 2001 r. Jednocześnie projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które kolidowałyby z terenami cennymi przyrodniczo jak np. cenne siedliska przyrodnicze czy stanowiska roślin chronionych. Zajęte pod urbanizację będą

głównie tereny rolne i stanowiące uzupełnienie zabudowy. Nie wprowadza się nowych dużych szlaków komunikacyjnych czy terenów rekreacyjno-sportowych. Należy również zwrócić uwagę, że na dzień dzisiejszy nie ma planu ochrony parku krajobrazowego, nie ma więc możliwości określenia szczegółów zagospodarowania oraz ewentualnych zagrożeń. Reasumując nie prognozuje się zagrożenia wartości dla których ochrony została powołana otulina Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Jednocześnie zadaniem pierwszorzędym, a stojącym poza ramami planowania przestrzennego jest sporządzenie i uchwalenie zgodnego z przepisami planu ochrony parku krajobrazowego, gdyż tylko taki plan może pozwolić na dokładne określenie dopuszczalnych sposobów zagospodarowania parku krajobrazowego.

Na terenie otuliny Żywieckiego Parku Krajobrazowego nie obowiązują żadne przepisy, nie wprowadza się tu jednak jakiegokolwiek zabudowy, która mogłaby wpływać na ochronę przyrody samego parku krajobrazowego.

Rezerwat przyrody „Grapa” – dla tego terenu w projekcie mpzp ustalono tereny lasów ZL zgodne z istniejącym zagospodarowaniem i funkcją terenu. W związku z brakiem negatywnych oddziaływań, które mogłyby wpływać na teren rezerwatu nie przewiduje się jakiegokolwiek zagrożenia dla przyrody rezerwatu.

Użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem” - dla tego terenu w projekcie mpzp ustalono tereny lasów ZL zgodne z istniejącym zagospodarowaniem i funkcją terenu. W związku z brakiem negatywnych oddziaływań, które mogłyby wpływać na teren użytku ekologicznego nie przewiduje się jakiegokolwiek zagrożenia dla przyrody użytku.

Użytek ekologiczny „Moszczanickie Dęby” - dla tego terenu w projekcie mpzp ustalono tereny lasów ZL zgodne z istniejącym zagospodarowaniem i funkcją terenu. W związku z brakiem negatywnych oddziaływań, które mogłyby wpływać na teren użytku ekologicznego nie przewiduje się jakiegokolwiek zagrożenia dla przyrody użytku.

Pomniki przyrody – w projekcie planu oraz na rysunku zamieszczono istniejące pomniki przyrody. Pomniki będą musiały być chronione poprzez obowiązujące w tej materii przepisy odrębne.

Proponowane formy ochrony przyrody

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2014 r. zaproponowano do objęcia ochroną następujące tereny:

- „Mały Grojec”;
- „Średni Grojec”;
- „Łyskowiny”;
- Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łągi i żwirowiska) nad Leśnianką;
- Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łągi, zarośla wierzbowe, zieleń wysoka) wzdłuż ul. Kopernika nad Koszarawą;
- Siedlisko raka szlachetnego na Młynówce;

- Zbiorowiska strefy przybrzeżnej nad Łękawką;
- Las Wita;
- Zbiorowiska strefy przybrzeżnej (łęgi, żwirowiska, łożowiska) nad Sołą - „Zalew Żywiecki” - obejmujący łożowiska na wypłyconej części zbiornika chroniący ptactwo wodne.

Projekt planu w większości chroni wyżej wymienione tereny i pozostawia na nich przyrodniczy sposób zagospodarowania terenu.

Korytarze ekologiczne

Na terenie gminy wytypowano następujące korytarze ekologiczne wg opracowania z 2007 r.⁴

- 1) Korytarz spójności
 - Górna Soła
 - Koszarawa
 - Beskid Żywiecki – Grapa
 - Soła
- 2) Ssaki drapieżne
 - Obszar węzłowy Beskid mały – cz. Wschodnia
- 3) Ssaki kopytne Beskid Mały
 - Beskid Mały
 - Obszar węzłowy odcinek newralgiczny
- 4) Ptaki
 - Lasy Beskidu Śląsko – Żywieckiego,
 - Przystanek Zbiornik Żywiecki

Wg opracowania z 2012 r.⁵ wytypowano tu natomiast następujący korytarz:

- 5) Korytarz ekologiczny dla ssaków
 - Beskid Mały (jego granice pokrywają się z korytarzem dla ssaków kopytnych i drapieżnych z opracowania z 2007 r.)

Projekt planu w większości chroni wyżej wymienione tereny i pozostawia na nich przyrodniczy sposób zagospodarowania terenu, umożliwiając funkcjonowanie korytarzy ekologicznych.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Ideą projektu mpzp jest uzupełnienie istniejącego układu urbanistycznego. Przyjęty w miejscowym planie kierunek rozwoju analizowanego terenu nie wpłynie znacząco na zmianę krajobrazu gminy – tereny będą rozwijały się na kształt dotychczasowy, a krajobraz pozostanie bez znaczącej zmiany, choć zakładając całkowite wypełnienie programu urbanizacji wskazanego w planie można zakładać, że krajobraz wiejski będzie

⁴ Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007;

⁵ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

tu ustępował na rzecz krajobrazu podmiejskich dzielnic z zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W zapisach projektu planu znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny zabezpieczyć właściwe kształtowanie się krajobrazu. W projekcie uwzględniono również ustanowione w audycie krajobrazowym województwa śląskiego krajobrazy priorytetowe.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie gminy zlokalizowane są obiekty ujęte w Rejestrze Zabytków oraz w Gminnej Ewidencji Zabytków, a także powierzchniowe stanowiska archeologiczne. W projekcie planu ustalono również strefy ochrony konserwatorskiej. Wszystkie te obiekty i strefy zostały wskazane w projekcie planu, ustalono dla nich szczegółowe zasady zagospodarowania uwzględniające ich zabytkowy charakter. W związku z ustaleniami projektu planu nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków i obiektów o wartościach kulturowych.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym systemem monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest poszerzenie się funkcji mieszkaniowej (tereny MN), która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”. W roku 2017 uchwałą sejmiku województwa zakaz taki został wprowadzony i stopniowo następuje poprawa jakości powietrza oraz wymiana źródeł ciepła.

Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają mimo wszystko ciągle poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania.

Projekt planu nie przewiduje realizacji dróg o wysokich klasach, które mogłyby wpływać na zanieczyszczenie powietrza. Należy podkreślić, że bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to usługowych, czy przemysłowych, czy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części

w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, poza terenem do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Na analizowanym terenie projekt planu nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. nowe rozwiązania drogowe wysokich klas czy rozległe tereny przemysłowe. Niewątpliwie jednak wprowadzenie urbanizacji na nowe tereny spowoduje pogorszenie jakości klimatu akustycznego, nie będzie to jednak oddziaływanie o charakterze znaczącym. Na dzień dzisiejszy na terenach rolnych właściwie brak jest jakichkolwiek emitorów hałasu. Po wprowadzeniu różnego typu zabudowy np. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej czy usługowej tereny te „wypełnią” się odgłosami życia codziennego, jak np. ruch samochodów, rozmowy, śmiech, koszenie trawników, szczekanie psów. Wszystkie te elementy spowodują, że jakość klimatu akustycznego niewątpliwie ulegnie pogorszeniu, czego muszą być świadome osoby wybierające to miejsce dla przyszłego zamieszkania. Ze względu jednak na skalę nowych do urbanizacji terenów będą to oddziaływania nieznaczne, mające bardzo ograniczony zasięg.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Wśród nich wyróżnia się m.in. prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, czy odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W kontekście zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń zaliczyć można np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin oraz odpowiednią lokalizację emitorów. W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Projekt planu dopuszcza lokalizację obiektów telefonii komórkowej, których lokalizacja każdorazowo będzie jednak podlegała weryfikacji pod kątem oddziaływań elektromagnetycznych na zdrowie ludzi. Projekt nie określa konkretnych miejsc, zapis jest ogólny. Należy jednak dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 562 ze zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie

może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

Na analizowanym terenie istnieje już stacje transformatorowe i linie napięć. Projekt planu uwzględnia i zachowuje ich przebieg oraz pasy techniczne wokół nich, stanowiące jednocześnie strefy ochronne. Lokalizacja w projekcie planu terenów pod zabudowę mieszkaniową uwzględnia istnienie tych linii i stref.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zagospodarowania głównie terenów produkcyjno-usługowych oraz składowo-magazynowych, ale także i zabudowy mieszkaniowej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Projekt planu nie wprowadza nowych składowisk odpadów. Bieżąca gospodarka odpadowa zwyczajowo umożliwia czasowe magazynowanie w granicach działek zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jednocześnie gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Jest ona regulowana ustawą z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, oraz odpowiednimi uchwały Rady Miejskiej. Projekt planu w zakresie gospodarki odpadami odwołuje się w tym zakresie do w/w przepisów odrębnych. W ich ramach każdy podmiot prowadzący instalację wytwarzającą lub w jakikolwiek sposób przetwarzającą odpady powinien posiadać stosowne pozwolenie wydawane na wniosek i po uprzedniej kontroli Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Ponadto każdy podmiot gospodarczy jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów i składania corocznych informacji o odpadach do Marszałka województwa.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na części terenu miasta Żywiec (głównie dolina Soły i Koszarawy) występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które znalazły się na mapach szczególnego zagrożenia powodzią opublikowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Obszary te zostały uwzględnione w projekcie mpzp, przede wszystkim poprzez wskazanie terenów zielonych, bez możliwości zabudowy.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na terenie gminy znajdują się osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi opisane w 2016 r. przez PIG, zostały one wskazane i uwzględnione w projekcie planu. Dokładne zasady postępowania na terenach osuwiskowych i terenów zagrożonych ruchami masowymi określa Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych [Dz. U. z 2012 r. , poz. 463].

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę, wprowadzone funkcje oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej, nie będzie potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu miasta Żywca zaproponowano rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko oraz dotyczące infrastruktury technicznej, które zabezpieczają właściwe kształtowanie środowiska w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Obszar Natura 2000 Beskid Żywiecki - obejmuje zachodnie stoki Góry Grojec. Projekt mpzp nie wprowadza form zagospodarowania, które w jakikolwiek sposób wpływałyby na ten obszar Natura 2000. Na terenie dla którego wyznaczono obszar Natura 2000 projekt mpzp ustala obszary leśne ZL, jest to zgodne z bieżącym zagospodarowaniem terenu, nie zaistniała więc potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu mpzp nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Zakres planu określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 538) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2404) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Wskazanie takie byłoby niezgodne z przepisami prawa i znacząco wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Miasta. Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian

w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium. W ramach tej analizy również mogą zostać ocenione skutki dla środowiska zachodzące w wyniku realizacji projektowanego dokumentu.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Na terenie gminy Żywiec obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2019 r., który obejmuje niemal cały teren miasta. Obszar objęty planem w etapie I obejmuje praktycznie całe miasto w granicach administracyjnych, (z wyłączeniem kilku terenów, min. przewidzianych pod realizację odnawialnych źródeł energii, które będą procedowane w kolejnych etapach), objęte dotychczas planem miejscowym z 2019 r. (uchwała nr IX/64/2019 z dnia 30.04.2019 r. ze zm.) Zmiana ustaleń planu spowodowana jest wnioskami wynikającymi z analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, wnioskami właścicieli terenów jak również wymaganiami wynikającymi z przepisów odrębnych. Dyspozycje zawarte w planie miejscowym mają na celu dostosowanie dotychczas obowiązujących przepisów prawa miejscowego do przepisów obowiązującego prawa, a także zmieniających się realiów społeczno-gospodarczych i związanych z tym potrzeb w kwestii zagospodarowania przestrzeni.

Generalnie zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenu opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu, a także na ustaleniach obowiązującego mpzp, nie mniej ustalono tu również tereny na których urbanizacja będzie rozwijała się dość mocno. We wszystkich dzielnicach wskazano tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny usługowe. Tereny przemysłowe wskazywano w południowo-zachodniej części gminy, w rejonie istniejących już terenów o charakterze przemysłowym. Spośród nowych dróg wskazywano drogi klasy zbiorcza, klasy lokalna i dojazdowa. Nie wskazywano żadnych dróg wyższych klas, jak drogi klasy główna, czy główna ruchu przyspieszonego, nie wskazywano również nowych terenów kolejowych. Nowe drogi miałyby obsługiwać nowo wyznaczone tereny budowlane, ale też i uzupełniać sieć istniejących dróg wewnętrznych czy polnych, które funkcjonują doraźnie. Wszystkie nowe tereny z możliwością urbanizacji wskazano na załączniku mapowym nr 1 do niniejszej prognozy.

Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość nowych przeznaczeń terenów oraz dróg była już wskazywana w mpzp z 2019 r. Pomimo bardzo dużego programu urbanizacji za pozytywne należy jednak uznać, że projekt mpzp wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Soły i Koszarawy, oraz doliny wszystkich mniejszych cieków. Tereny lasów, porastające przeważnie stoki beskidzkich wzniesień pozostawiono wolne od zabudowy, nie wskazywano również rozwiązań, które prowadziłyby do ich defragmentacji. W projekcie mpzp uwzględniono również szereg uwarunkowań środowiskowych i kulturowych, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów zamkniętych, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej, osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zostały one szczegółowo wymienione w tekście planu i wskazane w części rysunkowej. W generalnym ujęciu, choć miejscami skala zmian będzie duża, na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu

nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. Najcenniejsze elementy przyrodnicze, lasy i doliny cieków pozostawiono jako wolne od zabudowy.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Opracowanie obejmuje teren całego miasta Żywiec w granicach administracyjnych. Gmina miejska Żywiec pod względem administracyjnym, położona jest w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim. Graniczy z siedmioma jednostkami administracyjnymi (kolejno od zachodu): z gminą Łodygowice, Czernichów, Łękawica, Gilowice, Świnna, Radziechowy – Wieprz i Lipowa. Jest to gmina miejska, na terenie której wydziela się osiem dzielnic: Kocurów-Koleby, Moszczanica, Oczków, Podlesie, Rędzina, Sporysz, Śródmieście, Zabłocie. Wg danych GUS za 2010 r. powierzchnia gminy wynosi 5054 ha. W całej gminie zamieszkiwało 32056 osób. Na powierzchni terenu występują głównie piaski i gliny pochodzenia lodowcowego oraz osady rzeczne dolin Soły i Koszarawy, natomiast na terenie górskim fliszowe skały wieku kredowego.

Obszar miasta położony jest w dorzeczu Soły i Koszarawy. Występujące tu ciek wodne to: rzeka Łękawka, potok Moszczanka, rzeka Koszarawa, rzeka Soła, potok Leśnianka łączący się z rzeką Sołą, potok Żarnówka wraz z potokiem Kotlina oraz rzeka Żylica wraz z dopływem Kalonka. Na obszarze miasta w profilu hydrogeologicznym występują piętra wodonośne w utworach czwartorzędu i kredy, wyróżnia się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych nr 446 i 447. Główne kompleksy terenów rolnych występują we wszystkich dzielnicach, mniejszy ich udział zaznacza się na terenach górzystych. Na analizowanym terenie występują dwa nieeksploatowane złoża kruszyw naturalnych. Środowisko przyrodnicze ma głównie charakter terenów rolniczych, będących w użytkowaniu lub odłogowanych oraz terenów leśnych. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego miasta są szczyty górskie nadające miastu, a szczególnie jego wschodniej części górskiego charakteru. Na analizowanym terenie występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Do najważniejszych problemów ochrony środowiska należy zaliczyć brak systemu kanalizacji obejmującego całe miasto, brak małoobszarowych form ochrony przyrody, zagrożenia powodziowe oraz osuwiskowe.

W wyniku powstania nowych terenów zurbanizowanych może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne, projekt planu wprowadza jednak odpowiednie zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenie objętym zmianą zostaną przekształcone i zdegradowane na skutek urbanizacji. Na terenie planowanym pod zabudowę istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji i przekształcone w kierunku przydomowych zieleńców i ogrodów na obszarach przestrzeni biologicznie czynnej, brak tu jednak cennych walorów przyrodniczych. Przekształcane będą głównie grunty orne.

Wzrost stopnia urbanizacji może nieznacznie wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji. Nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości klimatu akustycznego. Na obszarze miasta Żywiec spośród form ochrony przyrody występuje: park krajobrazowy, obszar Natura 2000, rezerwat przyrody, użytek ekologiczny oraz pomniki przyrody. Zostały one wskazane zarówno w tekście, jak i na rysunku mpzp i nie wprowadza się form zagospodarowania, które by zagrażały celom ich ochrony. Na terenie gminy zlokalizowane są obiekty ujęte w Rejestrze Zabytków oraz w Gminnej Ewidencji Zabytków, a także powierzchniowe stanowiska archeologiczne. W projekcie planu ustalono również strefy ochrony konserwatorskiej. Wszystkie te obiekty i strefy zostały wskazane w projekcie planu, ustalono dla nich szczegółowe zasady zagospodarowania uwzględniające ich zabytkowy charakter. W związku z ustaleniami projektu planu nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków i obiektów o wartościach kulturowych. Na części terenu miasta Żywiec (dolina Soły i Koszarawy) występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które znalazły się na mapach szczególnego zagrożenia powodzią opublikowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Projekt planu wskazuje te tereny zarówno w tekście planu, jak i na rysunku planu. Na terenie gminy znajdują się osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi opisane przez PIG. Na terenach powodziowych oraz na terenach osuwisk i terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi obowiązują przepisy odrębne.

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000 w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000. Arkusz „Bielsko-Biała”, „Lachowice”, „Milówka”, „Jeleśnia”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 1995 r.
- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000. Arkusz „Bielsko-Biała”, „Lachowice”, „Milówka”, „Jeleśnia”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 2003 r.
- Burtan J i in., Szczegółowa mapa geologiczna Polski ark. Milówka, PIG, warszawa, 1972 r.
- Cabała, Wika i in. Waloryzacja szaty roślinnej i krajobrazu województwa bielskiego – część południowa, UŚ, Katowice, 1994 r.
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Chowaniec J. i in, Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Cieszyn, PIG, Warszawa 1983 r.
- Chowaniec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Bielsko-Biała, Lachowice, PIG, Warszawa, 2000 r.
- Golonka J, Wójcik A., Szczegółowa mapa geologiczna Polski ark. Jeleśnia, PIG, Warszawa, 1978 r.
- Grabowski D., Geologia samorządowa, ekspert odpowiada, ruchy masowe ziemi [w] geoportal.pgi.gov.pl/css/powiaty/ekspert/ekspert_osuwiska.pdf
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948 r.;
- www.gus.pl - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego
- Hess M.: „Piętra klimatyczne w polskich Karpatach Zachodnich”. Zesz. Nauk. UJ 115, Prace geogr., 11:1-267, 1965 r.;
- Hess M., Leśniak B.: „Atlas województwa bielskiego. Klimat”. Mapa w skali 1:100 000. Oddz. PAN w Krakowie i Urząd Wojewódzki w Bielsku Białej: 10, 1981 r.;
- IMGW O/Katowice: „Atlas klimatyczny województwa śląskiego”. Katowice, 2000 r.;
- Kawalec T., Patorski R.; Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Milówka, PIG, Warszawa, 1997 r.;
- Kleczkowski A. [red.]: „Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1:500 000”. AGH, 1990 r.;
- Kondracki J.: „Geografia regionalna Polski”. PWN. Warszawa, 2002 r.;
- Matuszkiewicz W.: „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski”, PWN, Warszawa, 2007 r.;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995 r.;
- Opracowanie Ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska. Katowice, 2004 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany suikzp miasta Żywiec, Inplus, Olsztyn, listopad 2006 r.;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl> ;
- Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007 r.;
- Poprawa D. i inni: „Katalog osuwisk województwo katowickie”. Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Karpacki w Krakowie. Kraków, 1975 r.;
- Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w roku 2005 - 2010 WIOŚ Katowice,

Rejestr form ochrony przyrody województwa śląskiego – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice, 2013 r.;

Romer E.: „Regiony klimatyczne Polski”. Prace Wrocł. Tow. Nauk., Ser. B. 16: s. 26, 1949.

Skąpski K., Garecki J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Jeleśnia, PIG, Warszawa, 1997 r.;

Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa.

Skrzypczyk L. [red.], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;

Studium określające granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, RZGW Kraków, 2006 r.;

Uchwała NR LIII/377/2013 Rady Miejskiej w Żywcu z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Żywca w granicach administracyjnych miasta;

Walasz K. Mielczarek P. [red.]: „Atlas ptaków zimujących małopolski”. 2001 r.;

Witkowski (red) Inwentaryzacja kręgowców i wybranych grup bezkręgowców województwa bielskiego z propozycjami ochrony najcenniejszych stanowisk fauny województwa, IOP PAN, Kraków, 1994 r.;